

Η συνεχιζόμενη τραγωδία του Καστελλόριζου: Πότε θα καταλάβουμε ότι είναι ό,τι πιο πολύτιμο διαθέτουμε;

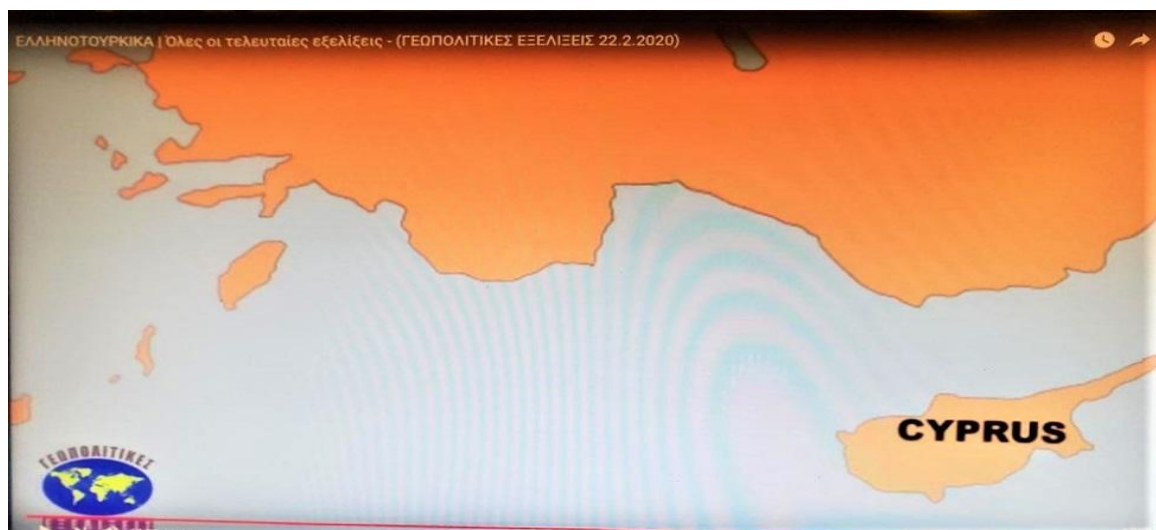
Γράφει ο Θεόδωρος Καρυώτης.

Η 87χρονη Χριστίνα Νίτη, «κυρά» του λιμανιού της Μεγίστης στο Καστελλόριζο.
Φωτογραφία ΑΠΕ-ΜΠΕ, Αλεξάνδρα Χατζηγεωργίου.

Ο παρακάτω χάρτης μου έδωσε την αφορμή να γράψω για ένατη φορά, τα τελευταία 38 χρόνια, για το σύμπλεγμα του Καστελλόριζου. Σε ένα πρόσφατο βίντεο, που ανήκει σε μια τηλεοπτική σειρά που ασχολείται με γεωπολιτικές εξελίξεις, εμφανίστηκε αυτός ο χάρτης που έχει εξαφανίσει για άλλη μια φορά το Καστελλόριζο, την Ρω και την Στρογγύλη!

Ελληνικός Χάρτης που Εξαφάνισε το Καστελλόριζο.

Χάρτης από το αρχείο του συγγραφέα.

Τα νησιά αυτά ήταν και ο κύριος λόγος που η Τουρκία πολέμησε την ΑΟΖ καθώς και το Άρθρο 121 της UNCLOS του 1982 που δίνει πλήρη δικαιώματα ΑΟΖ σε νησιά.

Το άρθρο 121, παράγραφος 2, της UNCLOS δεν αφήνει κανένα περιθώριο αμφιβολίας ή παρερμηνείας, γιατί ξεκάθαρα αναφέρει ότι:

Με την εξαίρεση των προβλεπόμενων στην παράγραφο 3, η αιγιαλίτιδα ζώνη, η συνορεύουσα ζώνη, η αποκλειστική οικονομική ζώνη και η υφαλοκρηπίδα μιας νήσου καθορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας Σύμβασης που εφαρμόζονται σε άλλο χερσαίο έδαφος.

Η εξαίρεση της παραγράφου 3 αναφέρει ότι:

Βράχοι οι οποίοι δεν μπορούν να συντηρήσουν ανθρώπινο μόνιμο πληθυσμό ή οικονομική ζωή δεν θα έχουν αποκλειστική οικονομική ζώνη ή υφαλοκρηπίδα.

Αυτή όμως η εξαίρεση δεν επηρεάζει το καθεστώς του Αιγαίου γιατί αν και υπάρχουν τέτοιου είδους ελληνικοί βράχοι, δεν αλλάζουν την κατάσταση, αφού επικαλύπτονται από την υφαλοκρηπίδα ή την ΑΟΖ των υπόλοιπων κατοικήσιμων νησιών του Αιγαίου.

Έγραψα για πρώτη φορά για την αξία του Καστελόριζου το 1985, αλλά κανείς δεν έδωσε σημασία. Τότε, ακόμα και οι ελληνικοί χάρτες δεν ανέφεραν το σύμπλεγμα του Καστελόριζου (Μεγίστη, Ρω και Στρογγύλη). Τώρα όλοι ομνύουν στην αξία του, αλλά πολλοί δεν αντιλαμβάνονται γιατί είναι τόσο σημαντικό νησί για τα εθνικά μας συμφέροντα. Ο κύριος λόγος είναι ότι το σύμπλεγμα αυτών των νησιών δίνει την δυνατότητα, βάσει της UNCLOS του 1982, στην ΑΟΖ της Ελλάδας να εφάπτεται της ΑΟΖ της Κύπρου.

Ενθυμούμαι όταν ο καθηγητής Ευριπίδης Μπίλλης, διαβάζοντας ένα άρθρο μου για το Καστελόριζο το 2011, έστειλε το παρακάτω μήνυμα:

“Για τους σοβαρότατους λόγους που αναφέρει κατωτέρω ο συνάδελφος Θεόδωρος Καρυώτης παρακαλείστε να στείλετε ταχυδρομικώς μία οποιαδήποτε κάρτα στο Καστελόριζο, στη δ/νση: Megisti Municipality or Elementary School Megisti, 851 11, Kastelorizo, Dodekanisa, GREECE.

Παρακαλείστε να διαβάσετε το κατωτέρω κείμενο του Καθηγητή Καρυώτη για να αντιληφθείτε τη σημασία της αποστολής. Σε περίπτωση που το επιθυμείτε ενημερώστε κάθε ένα της λίστας σας.

Στόχος, να κατακλυσθεί το Ελληνικό Καστελόριζο με κάρτες αγάπης από όλον τον απανταχού Ελληνισμό.”

Έτσι παρακολουθώντας, σχεδόν για τέσσερις δεκαετίες, το σύμπλεγμα του Καστελόριζου, αποφάσισα να γράψω άλλη μια φορά για το πιο κρίσιμο οικόπεδο της πατρίδας μας.

Χάρτης από το αρχείο του συγγραφέα.

Ο κύριος λόγος, να ασχοληθώ πάλι με το θέμα , ήταν η παρέμβαση του καθηγητή Χρήστου Ροζάκη, σε μια εκδήλωση του ΕΛΙΑΜΕΠ, όπου ανέφερε ότι :

«Η Ελλάδα έχει τηρήσει μια μαξιμαλιστική θέση σε όλα της τα ζητήματα. Έχει θεωρήσει ότι μπορεί να έχει ΑΟΖ μέχρι την Κύπρο, πράγμα αδύνατον. Έχει θεωρήσει ότι μπορεί να έχει 12νμ παντού. Έχει θεωρήσει ότι μπορεί να έχει εναέριο χώρο μεγαλύτερο από την αιγιαλίτιδα ζώνη της».

Μου προξένησε ιδιαίτερη έκπληξη η άποψη του ότι **«Η Ελλάδα έχει θεωρήσει ότι μπορεί να έχει ΑΟΖ μέχρι την Κύπρο, πράγμα αδύνατον»**, γιατί στο βιβλίο μου «Η ΑΟΖ της Ελλάδας» από τις εκδόσεις Λιβάνη περιλαμβάνεται και η θέση του Χρήστου Ροζάκη για το Καστελόριζο, που απέχει μέρα με τη νύχτα από την πρόσφατη απαράδεκτη τοποθέτηση του. Συγκεκριμένα υποστηρίζει ότι το Καστελόριζο δημι-

ουργεί ένα εδαφικό τόξο με τις ανατολικές ακτές της Ρόδου, της Καρπάθου, της Κάσου και της Κρήτης προβάλλοντας τίτλο τόσο για ΑΟΖ όσο και για υφαλοκρηπίδα. Έτσι το Καστελόριζο δεν είναι απομονωμένο και αποτελεί τμήμα μιάς ευρύτερης εδαφικής ενότητας και καταλήγει:

«Σε κάθε περίπτωση, εάν υπάρξει μια συνολική οριοθέτηση ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία, στη βάση του Διεθνούς Δικαίου, όπως αυτό προσδιορίζεται από τις σχετικές διατάξεις της Σύμβασης, τότε το μήκος των ακτών των νησιών που βρίσκονται στην ανατολική πλευρά της ανατολικής Μεσογείου θα συνυπολογιστεί, ως τμήμα ενός συνολικότερου υπολογισμού, με το μήκος των άλλων ελληνικών ακτών. Κάτι που πιστεύω ότι ευνοεί την Ελλάδα.»

Μη πέσετε από την καρέκλα σας. Αυτό έγραψε το 2014. Τι συνέβη από τότε και άλλαξε θέση μόνο ο Θεός το γνωρίζει.

Ο πρέσβης Çağatay Erciyes, Γενικός Διευθυντής Ναυτιλίας και Αεροπορίας του Υπουργείου Εξωτερικών της Τουρκίας ανάρτησε χάρτη με ειδική επισήμανση στο Καστελόριζο, σημειώνοντας:

«Τι γελοίο να σκέφτεται κάποιος πως σε ένα νησί έκτασης 10 τετρ. χιλιομέτρων το οποίο βρίσκεται σε απόσταση 2 χλμ από την Τουρκία και 570 χλμ από την Ελλάδα μπορεί να δοθεί έκταση θαλάσσιας ευθύνης 40.000 τετρ. χιλιομέτρων.»

Όπως είδαμε παραπάνω ο καθηγητής Ροζάκης του έχει ήδη απαντήσει

Η ιστορία των 12 ναυτικών μιλίων.

Εκτός από τους καβγάδες των ειδικών για την υφαλοκρηπίδα, για την ΑΟΖ και για την Χάγη, παρατηρούμε και ένα καβγά για την επέκταση της αιγιαλίτιδας ζώνης μας, που έπρεπε να είχε πραγματοποιηθεί μετά την υπογραφή του Συντάγματος των Θαλασσών και των Ωκεανών (UNCLOS) το 1982 στο Montego Bay της Τζαμάικας. Έχουν περάσει 38 χρόνια από τότε, αλλά το φοβικό σύνδρομο δεν μας έχει εγκαταλείψει.

Είμαστε το μοναδικό παράκτιο κράτος του πλανήτη Γη που δεν διαθέτει αιγιαλίτιδα ζών 12 ν.μ., αλλά ακόμα τσακωνόμαστε για το δέον γενέσθαι .

Πρέπει να κατανοήσουμε όμως μερικά βασικά θέματα:

1. Πρέπει να αποφασίσουμε να επεκτείνουμε την αιγιαλίτιδα ζώνη (χωρικά ύδατα) από 6 ν.μ. σε 12 ν.μ. σε όλη την επικράτεια.
2. Η τμηματική επέκταση είναι ένα ηλίθιο τέχνασμα και θα γελοιοποιηθούμε στην παγκόσμια κοινότητα, εάν διαθέτουμε σε κά-

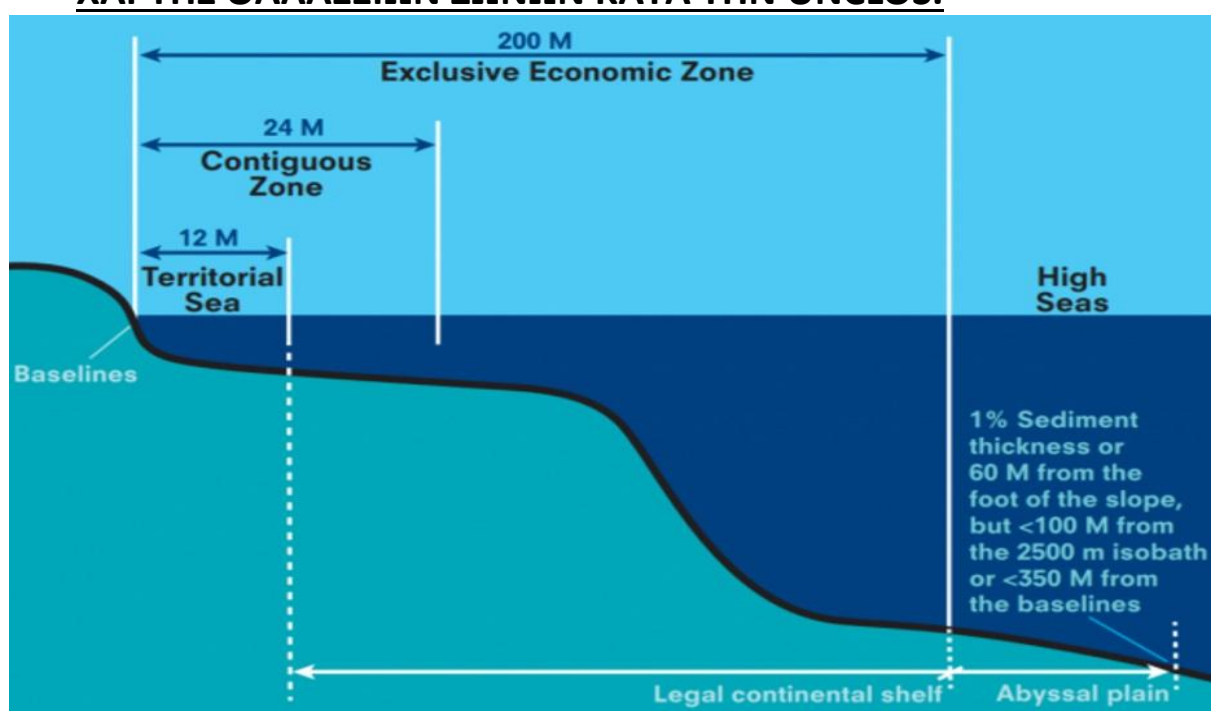
ποιες περιοχές 6 ν.μ. σε άλλες 8 ν.μ. σε άλλες 10 ν.μ. και σε άλλες 12 ν.μ. Εκτός εάν θέλουμε να μας γράψουν στο Guinness Book of World Records και να γελάει ο Ερντογάν εις βάρος μας.

3. Το ίδιο τραγικό και ίσως πιο γελοίο θα είναι να κάνουμε, γιατί ακούστηκε και αυτό, τμηματική ανακήρυξη ΑΟΖ και, ακόμα γελοιοότερο, τμηματική οριοθέτηση ΑΟΖ

Για να φανταστείτε την τραγωδία μας, ακόμη δεν γνωρίζουμε τι προβλέπει η UNCLOS για τις θαλάσσιες ζώνες.

Με την βοήθεια του παρακάτω χάρτη θα προσπαθήσω να εξηγήσω τις έννοιες των θαλασσιών ζωνών.

ΧΑΡΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΖΩΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ UNCLOS.

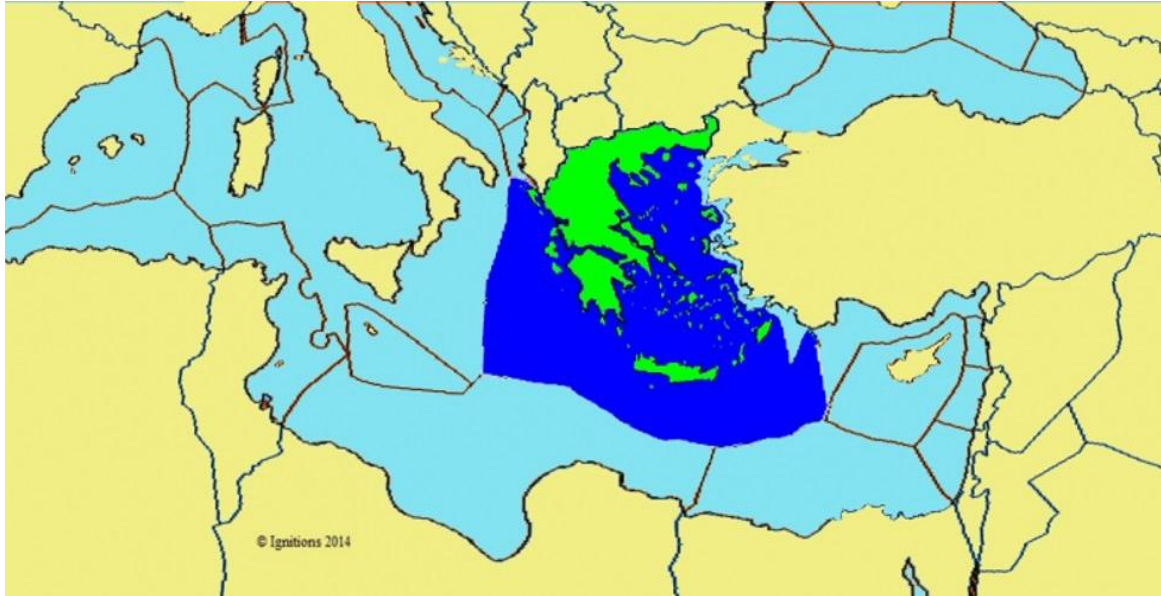
Πηγή: Υπουργείο Εξωτερικών Νέας Ζηλανδίας.

Πολλοί από τους αυτοαποκαλούμενους ειδικούς πιστεύουν ότι η ΑΟΖ ξεκινά μετά από τα χωρικά ύδατα. Μέγα και τραγικό λάθος!

Όπως βλέπετε από τον χάρτη, η ΑΟΖ ξεκινά από εκεί που αρχίζουν τα χωρικά ύδατα.

Αυτός ήταν ο λόγος που παρεξηγήθηκα όταν αναφέρθηκα στο γεγονός ότι η θάλασσά μας δεν αυξάνει εάν επεκτείνουμε τα χωρικά μας ύδατα. Κοιτάξτε προσεκτικά για άλλη μια φορά τον διάσημο πλέον χάρτη της ελληνικής ΑΟΖ.

ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΟΖ.

Το μέγεθος της ΑΟΖ μας είναι το ίδιο με χωρικά ύδατα 6 ν.μ. και 12 ν.μ. μια και η αύξηση σε 12 ν.μ., όπως είδαμε παραπάνω, δεν επηρεάζει το μέγεθος της ΑΟΖ. Για να είμαστε και δίκαιοι, έχει υπολογιστεί ότι η ΑΟΖ μας, με εύρος αιγιαλίτιδας ζώνης 6 ν.μ. κατέχει το 94.5% του Αιγαίου, ενώ με 12 ν.μ. θα κατέχει το 95%!

Θα είναι χρήσιμο εδώ να επαναφέρουμε στην επικαιρότητα ένα άρθρο, του Άγγελου Συρίγου και του γράφοντα, που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Καθημερινή» όταν κυβερνούσε την Ελλάδα ο Αλέξης Τσίπρας, που καλό θα ήταν να το διαβάσει και ο σημερινός κυβερνήτης της πατρίδας μας Κυριάκος Μητσοτάκης. Αναφέραμε τότε:

«-Η Ελλάδα είναι η μόνη από 149 παράκτιες χώρες σε όλο τον κόσμο που έχει τη δυνατότητα αλλά δεν έχει επεκτείνει τα χωρικά της ύδατα στα 12 μίλια

-Μαζί με Αλβανία, Κουβέιτ και Μαυροβούνιο είναι οι χώρες που δεν έχουν κηρύξει οποιαδήποτε θαλάσσια ζώνη από αυτές που προβλέπονται στο διεθνές δίκαιο της Θάλασσας.

-Εξακολουθεί να διατηρεί το μοναδικό παγκοσμίως διαφορετικό εύρος χωρικών υδάτων (6 μίλια) από εναέριο χώρο (10 μίλια), κάθεστώς που αποκαλείται διεθνώς το «ελληνικό παράδοξο».

-Τα παραπάνω στοιχεία κατατάσσουν την Ελλάδα ως τη χώρα με τη μικρότερη δικαιοδοσία σε θαλάσσιες ζώνες σε όλο τον κόσμο».

Είναι δυστυχώς σαφές ότι η Ελλάδα, που επικαλείται με κάθε ευκαιρία το διεθνές δίκαιο, απέχει συστηματικά από την εφαρμογή του. Αυτή η στάση θα μπορούσε να είναι εν μέρει κατανοητή πριν το 1994, που δεν είχε τεθεί σε ισχύ η Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας.

Εικοσιπέντε χρόνια όμως αργότερα, η συστηματική αποφυγή ασκήσεως δικαιωμάτων που μας παρέχει το διεθνές δίκαιο οδηγεί σε αποδυνάμωσή τους.

Είναι προφανές ότι πίσω από την ελληνική αδράνεια βρίσκεται ο φόβος της Τουρκίας, που έχει απειλήσει με *casus belli* σε περίπτωση επεκτάσεως των ελληνικών χωρικών υδάτων. Η απειλή είναι εντελώς παράνομη, αλλά δεν μπορούμε να μη τη λάβουμε σοβαρά υπ' όψιν. Εμείς, όμως, έχουμε φτάσει στην άλλη άκρη. Προκειμένου να μην «ενοχλήσουμε» την Τουρκία απέχουμε από οποιαδήποτε άσκηση δικαιωμάτων σε όλες μας τις θάλασσες. Ανάλογες αντιλήψεις είχαν εμποδίσει επί δεκαετίες την έρευνα και εκμετάλλευση της υφαλοκρηπίδας στο Ιόνιο και το Λιβυκό Πέλαγος, περιοχές στις οποίες δεν υπάρχει τουρκική απειλή.»

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Ένα από τα άρθρα που είχα γράψει, σε αυτή την ιστοσελίδα, είχε τίτλο «Το Καστελόριζο και τα μάτια σας» και μου το θύμισε ο εξαιρετικός Κύπριος δημοσιογράφος Πανίκος Παναγιώτου, όταν έγραψε:

«Είναι σίγουρο ότι κάποια στιγμή, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, θα έρθει το τέλος αυτού του παιχνιδιού. Και εκεί θα αποδειχθεί, για μια ακόμη φορά, αν ο Ελληνισμός φρόντισε εκ των προτέρων με μεθοδική προετοιμασία, συγκροτημένη στρατηγική, ενότητα δράσης και ξεκάθαρους στόχους να αξιοποιήσει αποτελεσματικά το νέο συγκρουσιακό περιβάλλον που θα προκύψει και θα επηρεάσει καταλυτικά την ασφάλεια και τα εθνικά συμφέροντα της Ελλάδας και της Κύπρου. Όλες οι ενέργειες της Τουρκίας εκδηλώνονται στο πλαίσιο της πάγιας πολιτικής της, αλλά σήμερα παίρνουν άλλες διαστάσεις επειδή πλέον υπάρχουν τα νέα δεδομένα που δημιουργούν οι υδρογονάνθρακες. Γι' αυτό, έχει μεγάλη σημασία να ακουστεί η άποψη ειδικών και διαπρεπών Ελλήνων διπλωματών και ακαδημαϊκών: το Καστελόριζο και τα μάτια σας! Αυτό το ακριτικό νησί συμβολίζει σήμερα την αντοχή και την αξιοπρέπεια του Ελληνισμού.»

Η Τουρκία με επιθετικότητα και ασύστολο θράσος συνεχίζει για 46 χρόνια μια επιθετική και επεκτατική πολιτική στο Αιγαίο, που τα τελευταία χρόνια έχει συμπεριλάβει και το σύμπλεγμα του Καστελόριζου, προβάλλοντας συνεχώς αβάσιμες διεκδικήσεις κατά παράβαση όλων των κανόνων του διεθνούς δικαίου. Όπως έγραψε ο αείμνηστος Κωνσταντίνος Οικονομίδης, νομικός σύμβουλος του ΥΠΕΞ:

«Η επεκτατική συμπεριφορά της Τουρκίας, η οποία εμφανώς δεν συνάδει με την σύγχρονη εποχή, στηρίζεται κυρίως σε τρεις παράγοντες:

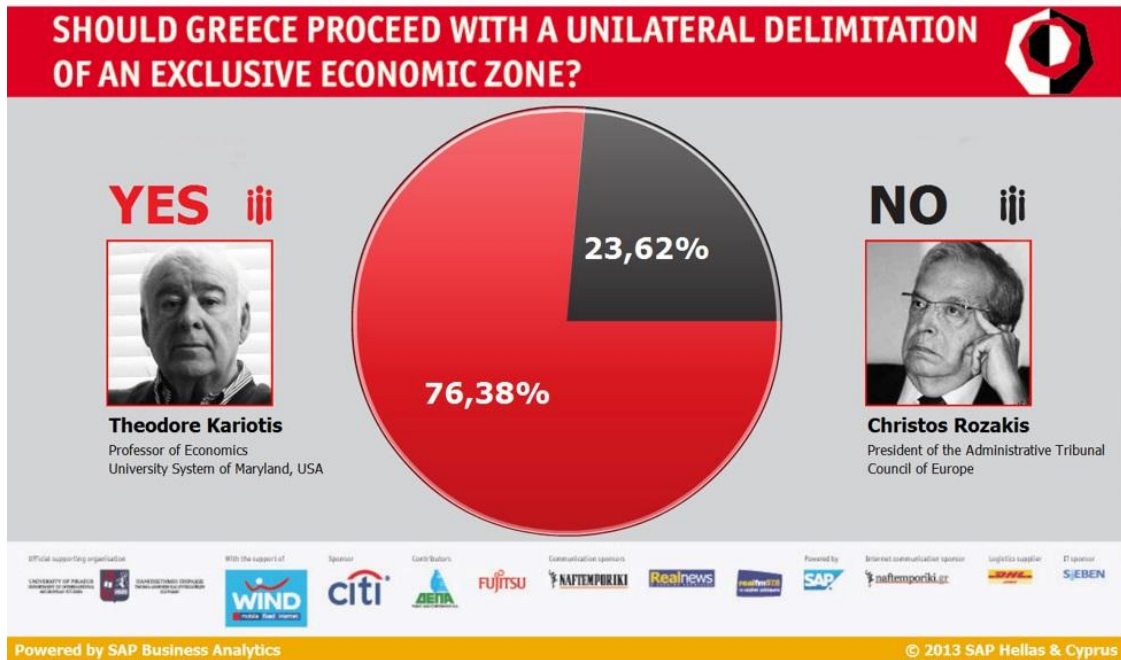
- στην ισχύ έναντι της χώρας μας,
- στην αδυναμία του διεθνούς συστήματος να επιβάλει την εφαρμογή των διεθνών κανόνων και
- στην αδιαφορία των Μεγάλων Δυνάμεων, οι οποίες εξακολουθούν πάντοτε να τοποθετούν το ατομικό τους συμφέρον υπεράνω του γενικού συμφέροντος της διεθνούς κοινότητας ως συνόλου.

Από την άλλη πλευρά, η χώρα μας, χωρίς σχέδιο και προγραμματισμό, δεν μπορεί παρά να ακολουθεί αμυντική πολιτική, πολλές φορές πυροσβεστικού χαρακτήρα. Μόνιμο χαρακτηριστικό της είναι η ατολμία με αποτέλεσμα να μην μπορεί να ασκήσει νόμιμα δικαιώματα που της παρέχει το διεθνές δίκαιο και μερικές φορές και η υποχωρητικότητα.»

Έχω κουραστεί να ακούω τους Αμερικανούς να διαπιστώνουν «you are always reactive and never proactive». Κύριε πρωθυπουργέ, δεν είστε σαν τους προηγούμενους. Μιλάτε άριστα την αγγλική γλώσσα. Επιτέλους γίνετε proactive και η πατρίδα θα σας ευγνωμονεί.

Υστερόγραφο.

Θέλω εδώ, για να μη παρεξηγηθώ, να διευκρινίσω ότι σέβομαι τον Χρήστο Ροζάκη που υπήρξε ο σπουδαιότερος αναλυτής, για δεκαετίες, στο θέμα της ελληνοτουρκικής διένεξης και ο κορυφαίος αναλυτής της έννοιας της υφαλοκρηπίδας. Ο ίδιος, δυστυχώς, με πολέμησε, όταν άρχισα να αναφέρομαι στην ΑΟΖ, την δεκαετία του 1980, με το επιχείρημα ότι δεν είμαι νομικός αλλά οικονομολόγος και δεν γνωρίζω το Δίκαιο της Θάλασσας, αγνοώντας ότι τα αρχικά ΑΟΖ σημαίνουν Αποκλειστική **Οικονομική** Ζώνη. Βέβαια κάποια στιγμή συνεργάστηκε μαζί μου και έγραψε ένα πολύ καλό άρθρο στο βιβλίο που επιμελήθηκα με τίτλο «Greece and the Law of the Sea». Στο άρθρο του «The Greek Continental Shelf» κάνει μια αριστουργηματική παρουσίαση της ελληνικής υφαλοκρηπίδας. Αργότερα οι δρόμοι μας χωρίστηκαν, όταν το περιοδικό Economist μας προσκάλεσε σε ένα debate για την ΑΟΖ που έλαβε χώρα στις 20 Ιουνίου 2013 στην Αθήνα. Ο παρακάτω πίνακας δείχνει το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας μετά την παρουσίαση των επιχειρημάτων μας.

Πηγή : www.antibaro.gr/article